

Monumentnummer*: 518426

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 11 december 2001
Kadaster deel/nr 82905/139

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			

Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Warmoesstraat	178			1012 JK	Amsterdam		
Dam	1			1012 JS	Amsterdam		
Beursplein	2			1012 JW	Amsterdam		

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Amsterdam	F			7285
Amsterdam	G			9335
Amsterdam	F			6417

*Omschrijving***

Inleiding

Op de hoek van Damrak en Dam in 1911-1914 tot stand gekomen WARENHUIS naar een ontwerp in Um 1800-trant van J.A. van Straaten jr. in opdracht van de directie van de Bijenkorf bij monde van Arthur Isaac. Na onenigheid met de directie werd Van Straaten ontslagen. De resterende werkzaamheden werden afgerond door B.A. Lubbers. Dit gold voornamelijk voor het interieur. In 1937-1938 is met een expeditie- en extra winkelruimte het gebouw naar de Warmoesstraat uitgebreid door D. Brouwer. Hierbij is de toenmalige beursstraat overdekt met een lighthof. In 1979 is de beursstraat dichtgebouwd.

Omschrijving

Op een rechthoekige plattegrond tot stand gekomen warenhuis gedeeltelijk opgetrokken in rode baksteen en gedeeltelijk in natuursteen. Het gebouw heeft vijf bouwlagen: een begane grond, drie verdiepingen en een dakverdieping. De begane grond fungeert

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

hier als sokkel. Het geheel wordt gedekt door een schilddak met shingles. Het dak is verlevendigd met dakkapellen en lichtkoekoeken en decoratief bewerkte luchtkanalen. De uitbreiding heeft een onregelmatig plattegrond en is witgepleisterd.

De gevel aan het Damrak (W) toont een flauw risalerende middenpartij met aan weerszijden vleugels en hoekpaviljoens. De middenpartij en de hoekpaviljoens zijn tot boven de goothoogte opgetrokken met aan weerszijden van de ophoging een opengewerkte borstwering en worden afgesloten door een boogvormig fronton met in het tympaanveld een oeil-de-boeuf omringd door lofwerk. Boven de middenpartij een vierkant koepeltorentje. De verdiepingen tonen Colossale pilasters op sierconsoles die een hoofdstel steunen. De gekorniste overkragende gootlijst is ter breedte van de middenpartij en de paviljoens voorzien van gootklossen. De middelste traveeën van middenpartij en hoekpaviljoens tonen op de verdiepingen balkons op sierconsoles achter opengewerkte smeedijzeren sierborstweringen, ter hoogte van de eerste verdieping breder en geplaatst tussen zware posten met balusters. De regelmatig herhaalde decoratiemotieven bevinden zich uitsluitend in middenpartij en hoekpaviljoens: het betreft festoenen in de muurdammen onder de vensters en versieringen in reliëf over de gehele lengte van de middelste pilasters.

De begane grond is voorzien van grote vensteropeningen. De diepliggende vensters op de verdiepingen zijn twee aan twee gekoppeld en voorzien van bovenlichten. De onderverdeling geschiedt door natuurstenen stijlen. De meeste vensters op de eerste verdieping zijn nog voorzien van glas-in-lood. De ingang is bereikbaar via een stoep, bevindt zich ter breedte van de middenpartij en bestaat uit drie openingen tussen zware pijlers. Op de middelste pijlers een ovaalvormig ijzeren plaquette met daarop MAGAZIJN DE BYENKORF en onder een bijenkorf de letters S.P.G. (verwijzend naar Simon Philip Goudsmit, die de winkel in 1870 oprichtte). De zijden aan Dam (Z) en Beursplein (N) zijn vijf vensterassen breed en tonen eenzelfde behandeling als de hoekpaviljoens aan Damrakzijde (zie aldaar).

Interieur oudbouw: centraal trappenhuis met wandbekledingen in bruin Napoleonmarmer en trappen in travertin.

De uitbreiding is grotendeels aan het zicht onttrokken door belendende bebouwing.

Waardering

Warenhuis met oorspronkelijk trappenhuis van algemeen belang vanwege cultuurhistorisch waarden als eerst gebouwde warenhuis in Nederland alsmede van architectuurhistorisch waarden wegens de esthetische kwaliteit van het gevelontwerp. Bovendien van stedenbouwkundige waarden vanwege de situering op de hoek van Damrak en Dam.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Winkel (G)

Functie

Winkel (G2)

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument